

HIRDETMÉNYEK,

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és a
minden körülmények ide intézendők.

Érmentetlen levelek csak ismert kizárólag
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár.

Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábszorosított egyeztetésért 6k.
Helyi díj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitólár 4 hasábszorosított 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlatok sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szerda, Február 20.

37. szám.

Két sertés hizlaló telep.

— Nagyvárad-Debreczen. —

(Z—y L.) A nagyváradiak megint elibünk vágtak egy ugrással. A multkor annak az értekezletnek zaja rázott fel csendes álmadozásunkból, melyen néhány biharmegyei nagybirtokos egy Nagy-Váradon felállítandó sertéshizlaló telep szükségességét hangzottatja.

Felébredtünk. Saját érdekeink ellen fenyegető áram megindulását láttuk a nagyvárad mozgalomban. Tehát mi is összejöttünk; elővettük az 1884-diki tervet, mikor már helyet is kért a városból egy szövetkezet a sertéshizlaló telephelynek. — Esméket cseréltünk, nézeteket nyilvánítottunk. Szóval beszélünk sokat. Azóta pedig nyugodtan várjuk annak a bizottságnak javaslatát, melyhez az ügyet tanulmányozás, a cél elérhetése módjainak kikeresése végett utasítottuk.

A nagyváradiak is ilyen bizottságot alakítottak. Az ő bizottságuk már kész a munkálattal, mely pár nap múlva nagy értekezlet elé kerül. — Igaz, hogy a nagyváradiak, sem most nincsenek, sem az értekezlet összejövetelekor nem lesznek azon a ponton, melynél a sertéshizlaló felállítását már teljesen biztosítottnak tekintetnek, — mégis, szerintünk, ez az előre haladás a kitűzött cél felé, figyelmeztetésül szolgálhat nekünk, debreczenieknek, hogy ne késlekedjünk, hanem siessünk; a közönyösség fagyában ne engedjük a debreczeni sertéshizlaló-telep ügyét megdermedni, hanem igyekezzük annak minél előbb életet és tevékenységet adni.

Am legyen Váradon is ilyen telep. Ha Váradnak és vidékének közgazdasági érdekei szempontjából szükséges az és sikeresen existálhat, az igényelt 16000 fitot teremtsék elő és állítsák fel a telepet. Mi nem annak létesülését akarjuk megakadályozni, existenciáját tönkre tenni. Hanem akarjuk, hogy az a mérleg, melynek egyik serpenyőjében Várad, másikában Debreczen fekszik, Debreczen rovására ne billenjen fére. Akarjuk, hogy

azok az érdekek, melyeknek szála Debreczenben futnak össze, jövőre is itt találják meg a gőcpontot; akarjuk, hogy ha nem is nyerünk új erőket, új tényezőket, de mindenáron megtartsuk a meglévőket.

Tehát kívánatos, hogy az a bizottság, mely az ügy tanulmányozását végezi és a melytől konkrét javaslatot várunk, minél előbb kész legyen és az érdekelteket újabb tanácskozásra, mely talán már döntő határozattal is végződhetik, összehívja.

Magán értesülésünk szerint a szükséges adatok már össze gyűjtve, s alig van más egyéb késleltető akadály, mint a helykérdés nehézsége. — Sajátságos, szinte hihetetlen, hogy Debreczen körül mily sok gondot okoz a telep helyének kijelölése. — Alkalmatos hely van elég; de a közegészségügy tekintetéből minden helyre nézve ellenvetéseket támasztanak. Szerény nézetünk szerint megtalálná az expedienst a tisztelt bizottság, ha az alapításra, szervezetre, üzletforgalomra vonatkozó adatokon kívül a hasonló telepek helyrajzi térképét is beszerezhetné, még inkább, ha alapos tudomást szerezhetne az illető városok és a sertéshizlaló telepek közt lévő helyi viszonyok felől. Talán figyelemmel volt ez iránt is a bizottság? Ha igen, csak örvendetes, hogy így véleményünk feleslegessé vált.

A javaslattevő bizottság, azon kezvező és biztató adatok alapján, melyek Dr. Király Ferencz kamarai tanácsos ur sokoldalú, tömördek elfoglaltatása között összegyűjtött, aligha lép más tanácsossal az értekezlet elé, mint azzal, hogy Debreczen város tekintélyes sertéskereskedői és sertéshizlalói alakítsanak egy erős társaságot vagy szövetkezetet és építsenek egy nagy, központi sertéshizlaló telepet.

Kérjük annak az értekezletnek rövid idő alatt összehívását.

Ezeknek előrebocsátása után főbb vonásaiban adjuk, mint bennünket debreczenieként is közelről érdeklő tárgyat, a nagyvárad

bizottság jelentését, mely a közelebb össze-hívandó értekezlet elé lesz terjesztve.

Az Örley Kálmán, Markovics Kálmán, Schwarz Zsigmond, Pallay Lajos és Szabó Ferencz által beadott jelentés, feleslegesnek véli a tenyésztőknek a hizlaló felállításával járó érdekeit elsorolni; csupán két körül-ményre van tekintettel:

1. Hol, minő alakban, minő tőkével lenne megalakítandó a részvénytársaság és minő alakú és terjedelmű megalakítás mellett, hozna az kellő jövedelmet a részvényeseknek?
2. Rentirozni fogja-e magát a vállalat a hizlalók érdekében s ez utóbbiak nem lesznek-e kénytelenek olyan akadályokkal küzdeni, melyek őket a versenyről leszorítják, a hizlalást megnehezítik vagy lehetetlenné teszik.

Az 1-ső kérdésre előterjesztik a nevezett urak, hogy a részvénytársaság telepe Nagyváradon az államvasutak indóházának közelében lenne felállítandó, egyelőre 10,000 darab sertés hizlalására, a daráló malom azonban, ugy a gőzgépek és szivattyu, az elevátorral már most olyképpen rendeztetnénk be, hogy a vállalat fejlődése esetén 20,000 drb sertés is elvolna látható, hogy így a vállalat fejlesztése később nagyobb akadályokba ne ütközzék.

Ezen telep, a tervek és költségvetés szerint körülbelül a következő költségeket igényelné:

- a) Földterület ára 6000 frt.
- b) Magtár, gépház, malom személyzet lakása, iroda, mázsaház és mellék helyiségek felállításának költsége 44000 "
- c) Gépek, vízvezeték, malom-berendezési Elevator 30000 "
- d) Hizlalószállások felállítása 10000 drb sertésre 60000 "
- e) Forgatókére fordítottak 20000 "

Összesen 160000 frt.

Ha a vállalat ilyen kiterjedésben állít fel, a befektetett tőke után a következő alkalmak vehetők számításba:

- a) Negyven sertés szállás után, havonként 40 frtjával 1600 frt. (Köbányán 40—60 frt fizetettik.)
egész évre 19200 frt.
 - b) Körülbelül 6000 mmásza ten-geri és árpának megdarálásért befolyó mmászáknál 28 krajzával . . . 16800 frt.
 - c) Mázsáslásból jövedelem 500 frt.
 - d) A sertések részére egyes hiz-lalni akaróknak eladott gabonáról, ugy a sertésekre adott előleghőli jö-vedelem tehető 400 frt.
- Az összes bevétel tehát . . . 40.300 frt.

Ennek ellenében a kiadások lehetnek:
a) személyzet fizetése 8000 frt.
b) tüzelő anyag beszerzése 8000 frt.
c) évi reparáció, gépekre leírás, tűzbiztosítási díjak s egyéb költsé-gek címén évenként 4000 frt.
Összesen 18000 frt.

Levonva ezen szerint a kiadást a bevétekből: marad 22900 frt, a mi a befektetendő részvénytőkének mintegy 14% jövedelmet nyújtand. Ha esetleg a szállások nem lesznek mind eltolgálva, s így sem a szállásbérből, sem egyéb bevételekből nem érhető el a fentebb kimutatott jövedelem, még ez esetben is tekintélyes, minden bizonyonnyal oly nyere-mény áll a részvényesek rendelkezésére, a mely a befektetett tőkének nagyobb jövedel-met biztosítand, mint az akár pénztári beté-tekben akár állampapirokban jövedelmezne.

A második kérdésnél t. i. hizlalni kívánók érdekénél első sorban figyelembe vették a jelentést tevők azt, ha vajjon Nagyváradnak közlekedési viszonyai olyanok e, melyek mellett egy ilyen vállalat létesíthető? E tekintetben, ha a megalakítandó igazgatóság a hizlalda érdekében semmi külön kedvezményt nem volna képes kieszközölni is az államva-sutaktól, a jelenlegi tarifa s azon körülmény, hogy hetenkint kétszer t. i. elővonaatok köz-lekednek Bécsig, a szállítás tekintetében ne-hézséget nem látnak.

Másrésztől figyelembe vették, ha vajjon, a tengeri árában Nagyváradot Köbányával, illetve Budapesttel viszonyítva, nincsen-e olyan különbség, a mi a versenyt megnehezítené vagy a nagyváradiakra nézve lehetetlen-né tenné. E tekintetben, a Nagyváradon jegy-zett kész áru (effectiv tengeri) árának 10 évi statisztikai adatait szerették be s ebben arról győződtek meg, hogy a tengeri árában Nagyvárad javára van különbség, amennyi-ben 1878 évtől 1887 év végéig 25 krtól 65 krig volt Nagyváradon olcsóbban besze-rezhető a tengeri, mint Budapestben. A ten-geri beszerzése tekintetében azért sem látnak aggályt a jelentést tevők, mert a Nagyváradon jelenleg üzemben lévő 7 szeszár tengeri szükségletét kénytelen volt szállítani és mert a tengeri árára a közraktár is nagy befolyást gyakoroland. Az árpa is, mely igen tekintélyes tényező, Váradon sokkal olcsóbban szerezhető be, mint Budapestben.

Ezek alapján, miután a sertéshizlaló részvénytársaság megalakítása által 1) a rész-vényesek befektetett tőkéjének megfelelő jö-vedelmezősége biztosítva volna, 2) a tenyésztő gazdaközönségnek alkalom nyújtatnék, termé-keik kedvezőbb elárúsítására, s esetleg ser-téseiknek előleg és takarmány nyújtás mellett, hizlalásba való beállítására és 3) a hizlalni

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A rehabilitált asszony.

— Elbeszélés. —

Írta: Bizám Endre.

(Folytatás.)

De hát ő nem akarja . . . vagyis neki már szibbadt, érzéketlen idegei volnának? . . . honnan ez a bátorság s ilyen kiméletlen czélzás? . . .

„S ha felakarta frissíteni tepsedt kedélyt, erős theát ivott.“

De hát honnan tudja, hogy ő neki fáradt, nem eleven kedélye van? Ez a merészség sok! Ez kihívás akart lenni, — de meggyő-ződhetik, hogy ő nem olyan, mint a többi asszonyok, — inkább unalmas, semmint kaczer akar lenni. Haragudott rá. De mégis megbocsátotta neki, mert ezzel látta, hogy iránta nem közönyös, hogy érdekli őt. Most már örül neki, hogy mért nem kérdezte meg az előbb mire céloz — és szinte szeretné most megkérdezni tőle. Akkor nem tette fel a kérdést, most nem illik, hogy olyan sokat foglalkozott azokkal.

Darányiné érezte, hogy akaratlanul is esze Albinnal foglalkozik már egy fél óra óta. Szíve még nem vette tudomásul az idegent.

— Ah, uraim, — szolt Albin, — az én theám pompás, tessenek meggyőződni róla.

— Az enyém is nagyszerű, — pattan fel a fürgé gyógyszerészné — a ki nem hiszi, kóstolja meg. — Bella, hát a magáé milyen?

— Azt hiszem elég gyöngé.

— Ah, de mennyire, szolt Darányiné, ugyan édesem, izlellye meg csak az enyémet.

Hiszen a kegyedében egy csepp rum sincs. Hahaha!

Bella megizelte a Darányinéét, nem birta lenyelni olyan rumos volt.

A férfiak sorban vettek az Albin theájából.

- Nagyszerű, pompás!
- Kitiűnő!
- Valóban?
- Mutassa kérem. Megengedi? kérdé hamiskás mosolylyal a fürgé patikusné és megizelte az Albin theáját, még mielőtt szolt volna.

— Juj, beh nagyon — jó és eseten-tett egyet a nyelvvel olyan nagyon — erős volt. Ugyan kóstolja meg Bella, és ajkai közé nyomott egy kávéskanályit. Bellának égette a nyelvét az erős szeszés thea de nem mutatta, lenyelte, mialatt lopva Aranyosyra nézett és fülig pirult.

Azután kölcsönösen izlelték meg egymás theát urak és hölgyek, pajkos és csipős megjegyzések között. Albin nem akart a Darányiné theájából venni de ez olyan biztatóan, olyan bátorítónan nevet rá, hogy merített magának belőle egy kanállal. Erős volt nagyon. Darányiné szintén vett egy keveset Albin teájából és olyan jól izlett neki, hogy még két kanállal merített belőle.

— Ez jó omen, gondolta magában Albin, az asszony tehát tudja, hogy férje nem féltékeny reá. A theát leszedték az asztalról — a férfiak szivarra gyújtottak — mintán a nők eltávoztak a lugasba egy kis sétára.

Gyönyörű szép este volt. A hold teljes pompájával beragyogta az eget — szinte nappali világságot terjesztett a szabad te-riken. Ezer és ezer mosolygó csillag fénylett az égen és hintette sugarát a földre. A kertben kedves titokzatos félhomály uralkodott

csak a sétáló hölgyek árnyalakjai rajzolódtak végig a porondon. A kert utjait szines lámpák világították meg és ilyeköztek a homályt elűzni.

Dévjázkodó hölgyek kedves kacagásától visszhangzott a kert és riadt fel szenderegésből a bokorban fészkelő madár. Majd a vig-fenti társaságból hangzott egy egy pajkos kurjantás a mint az elhaló népdal egy-egy accordja érintette valamelyiknél a szív ké-nyes hurját. Előbb csak piano, azután bele melegedtek és Pali huzta fortissimó.

A kedélyes társaság jökedve extasisba jött és mindnyájan siettek a hölgyekért, hogy a tánc kezdetét vegye.

És elkezdett hullámanzi a mulatozó társaság. Előbb csendesen, andalgóan, mintha mindegyik kellemeztetni akarná magát a másik előtt. (Albin itt is feltűnt az ő elegáns külföldi modorával melyet a tánczban igyekezett kifejtetni.) — A párok keringtek, forogtak lassan, méltóságosan, azután szökelve gyorsan és pajkosan — a mint Bubos Pali a talp alá huzta. Arcozok kipirulnak, szemek fénylenek és a márvány kebel emelkedik, most a fürgé polka járja. A négyesben Albinak Darányiné lett a párja. Albin tul boldognak érzi magát hogy Darányiné őt oly gyöngéd figyelembe részesíté. Azután lengnek, keringnek a párok, édes, olvadón szól a zene, elkábítja mámorossá teszi az embert. Egyszer csak Albin valamit sug a primásnak és el kezdődik a táncz koronája és extazissa — a csárdás! A jökedv tetőpontján van, a párok szilaján és bachanális tüzzel forgatják egy mást. Liheg a nő kebel, és azért szilajon járja, gyöngyözik a férj homloka a kimerült-ségtől, de azért elküti magát: „ujra, hogy volt!“ — És a cigány huzza! . . .

Ujra azt a nótát buzza a mit Albin lentel.

szagolt neki az előbb. Mindenki tudja hogy ez a Darányiné kedvező dala — és combi-nálni kezdenek — bizonyos gyöngéd sim-pathiát.

Karczot akartak ejteni a „gyémánton.“ De im vége a táncznak, beállt a soupé és a férj karba ölti nejét — ugy sétálnak végig az egész társaság előtt. S mikor látják hogy mily olvadón beszél a nő férjéhez, hogy odasimul oldalához s a férj hogy mo-solyog, milyen boldognak érzi magát, néme-lyeknél rögton eloszlik a kétely, mások el-lenben egy gunymosolyt simitanak el aj-kaikon . . .

Ejfilél volt, a mulatság véget ért. Albin egy modern lovag udvariasságával köszönt a hölgyeknek a szives részvételeit és a férfiakkal barátásgosan kezét szorított. A viszont-látásig!

A társaság eloszlott és hazatért. Helényi felkeresi Albint s kissé fáradt mosollyal jegyzi meg:

— Aranyos ur nagyon gyorsan és me-részen közeledik.

— Ah! ugy e már tart tőle?

— Nem azért —, csak hogy a világ előtt talán jó volna egy kissé diskrétebbnek lenni.

— Ah barátom ne féltsen engem.

— De a férj — ha gyanut fog, komoly következményei lehetnek a dolognak, melynek ön is meg ihatja a keserü levét.

— Ah, én csak az édes lére számítok. Különbön is még nem reszket a kezem és az én Lancasterem jól hord.

— Na, na Aranyos ur, huszár főhad-nagygyal volna dolga.

— Annál jobb, egy Cezárhoz való el-ly.

Ujra azt a nótát buzza a mit Albin lentel.

szándékozónak lehetővé téteték, saját otthonukban, a hízalást folytatni, és egy nagy-nyereményvel kecségető vállalatba befogni, tekintve, hogy ezen vállalat, míg egyfelől az összes érdekeltiség érdekeit előmozdítaná, más részről Nagyvárad város haladására is előmozdító hatályal bírna, annak felállítását az általuk javasolt alakban véleményezik. Örley Kálmán és társai.

Ezen jelentésben elmondottak — hozzátehetjük — csak nem teljesen ráillenek Debreczre; a jelentésből nem nehéz, magunkra nézve is levonni a következtetést és úgy taláhatjuk, hogy nálunk jóval kedvezőbb tényezők kínálkoznak egy központi sertés hizlaló telep felállítására és fennmaradására, — mint Nagyváradon.

Van-e tehát okunk a vállalatot vissza-riadni?

Országgyűlés.

Budapest, 1889. febr. 19.

A véderőjavaslat 14. §-át tárgyalta folytatásában a ház. Első szónok Filtsch volt, ki a szászok államhűségét akarta a javaslat 14. §-a elleni magatartásával documentálni s comicusan hangzott, midőn az alkotmányt Tisza ellen védeni kívánva, elfogadta a miniszterelnök módosítását. — Orbán Balázs után Zay Adolf beszélt, polemizálva azokkal, kik az általános vitában a § mellett nyilatkoztak s az ellenzék érdeműl tudta be Tisza módosítványát. Tisza István főképen Szilágyi Dezsőnek a szakaszról az általános vitában mondott beszédével foglalkozott, nagy érdekű polemikus felszólalásában, rámutatva Szilágyi érveinek nem egy gyöngeségére s nem egy lényeges tévedésére. Különösen annak kimutatása keltett hatást, hogy Szilágyi beszédében az osztrák alkotmány által kívánt két harmad többségre nézve helytelenül vannak kijelölve a kérdések, melyekben a határozatra két harmad többség szükséges. Szólt aztán az utcazi zavargások által netán gyakorolni akart pressióról, melyek súlyát nullának mondta és megemlékezett a választók részéről jövő befolyásoláshoz, mire nézve Deák Ferencz egykori szavait idézte, melyek ma is megtették a hatást.

Apponyi Albert gróf előre bocsátva, hogy elfogadja a miniszterelnök módosítványát, egész szónoki erejével rontott neki azon beszédnek, melynek kíséretében Tisza Kálmán a módosítványt betervezte. Az ellenzék tapsai és dübörgése között fejtegette, hogy Tisza nem a parlament s az érvek erkölcsi súlya, hanem hatalmi tényezőkhöz hajt meg; hogy a többséget ferde helyzetbe hozta, állásának méltóságát megsértette, a korona dignitását compromittálta; továbbá, hogy az ország politikai élete addig rendes mederbe nem tér vissza, míg Tisza a miniszterelnöki széket elfoglalja; mert bár hatalmát megtarthatja, tekintélyét elvesztette. Majd az ellenzék védi a külföldi sajtó támadásai ellen, Tiszát azért, mit tegnap az önkéntesekre nézve megjegyzett, demagognak mondja s végül a két ellenzék szövetségére nézve mondja el nézetét. Azt is említé Apponyi, hogy korábban értesülvén a 14. §-ban foglaltakról, figyelmeztette a közös kormányt, álljon el szándékától, mert különben az országban vihar támad.

A tüntető zajos helyeslések és éljenzések után, bár az idő előrehaladt volt, Tisza a miniszterelnök kért szót, s kijelentette, hogy éppen ő hatott oda, hogy külföldön helyes-

— Aki minden áron jönni, látni és győzni akar.

— Ne felejtse hogy már kétharmadával végeztem.

— Na de az oroszán rész hátra van.

— Jól csak türelem! Nem telik bele sok idő, hogy így nyitok be önhöz. „Jöttem, láttam és győztem.“ Addig is jó éjszakát Helényi ur. — Álmos vagyok a mult éj-jel sem aludtam, megtört az utazás — megyek lefekszem. Jó éjt! Apropos! elfelejtettem önnek megjegyezni hogy holnap ebédre Darányihoz vagyok hivatalos. Ne ké-szüljenek — jó éjszakát!

(Folyt. köv.)

Fényes éjszaka.

Láttatok e kicsiny gyermeket karácsony táján, az éles göröngyökön járva, koldulni? Teljesen nyárias a ruhájok, nyakuk körül valami szakadozott kendőt csavarnak, alkal-matlanokdznak körületek és rég megtanult mondkáival kéregetnek. Azonban ti is fáztok és igyekeztok haza, meleg lakásaitokra s ezért boszankodtok a koldusgyermekre, kik akadályoznak az utban. Pedig igazán sajnál-ni valók ezek a gyermekek. . . . Ezekhez hasonló fiúról akarok beszélni nektek. Nagyon gyermek még, egy-két év betelt volna, míg koldulni küldhetik.

Kora reggel volt. Nyirkos, hideg pincze-lyukban ébredt fel. A felsője vékony, ő ma-ga reszket minden izében; egy szegletben kuczorodva le sokáig nézegeti, hogyan száll szájából a lehellet. . . . visszament az ágy-ra, melyen beteg anyja feküdt; vékonyan volt azon a szalma, a párnák helyett a fejé-alatt valami ruhacsomó volt. Mi sors üt-te ezeket ige?

ítéletet alkossanak az itthoni dolgokról s az utozán történeteket éppen az ellenzék tulozta; mérsékelt ellenzék képviselő volt az, ki a revolvert emelve, a fegyveres ellenállás eszméjét dobta a publicumba, a mi aztán a külföldön természetesen elitélésben részesült; a leghatározottabban tiltakozik a demagogia vádjá ellen s megmagyarázza tegnapi szavait. Ha Apponyi arról értesült jó idején, hogy valami veszedelmes tervezetük a 14. §-nál, kötelessége lett volna nem a közös, hanem a magyar kormányt figyelmeztetni erre. A mi pedig az ellenzék szövetségét illeti, ennek célját Apponyi eléri; megmenti az alkot-mányt, — melyet senki megtagadni nem akart. A miniszterelnök szavait a többség részéről viharos tetszés nyilatkozatok kí-sérték.

Most Apponyi gr. perczekig várva, míg a zaj lecsillapul, jelenté ki, hogy azért figyel-meztette csak a közös kormányt, mert a ma-gyar kormány amugy is ismerhette a köz-hangulatot.

Ezzel az ülés véget ért. — Az ülés elején Fejérváry miniszter törvényjavaslatot terjesztett be, a folyó évi rendes ünezczállítás elhalasztásáról.

Külföld.

A francia válság. Méline képviselőházi elnök ama kísérlete, hogy kabinetet alakítson, az utolsó pillanatban megihusult. Majdnem minden tárczára volt jelöltje s csak a kül-ügyminiszteri állás okozott még nehézséget. Freycinet nem akarta ezt a tárczát elfogadni. Méline pedig nem akarta őt mostani tár-czájra a hadügynek birtokában meghagyni. Így tehát Freycinet az új kabinetből távol maradt. Ekkor Méline a külügyi tárczát Ri-bot szenátornak ajánlotta fel, de tőle is ko-sarat kapott, mire azután jelentette Carnot köztársasági elnöknek, hogy kabineta-la-kítási kísérletét nem hajlandó tovább folytatni. Méline igye-kezete azonban nem a személyi kérdéseken bukkott meg. Ezek végre nem alkothattak volna legyőzhetetlen akadályt. Méline azért mondott le a kormányalakításról, mert a radikálisok a kormányban ellene fog-lalt állást s nemcsak a saját párhívait vonta el tőle, hanem ellenséges indulatával a mérsékeltbűtöredékek kiválóbb egyéniségeire is pressiót gyakorolt. — Senkinek sem volt kedve olyan kabinetbe lépni, mely előrelát-hatóság már első megjelenésekor vereséget szenvedett volna a kamarában. Itt ma három nagy csoport áll szemben egymással: a mo-narchista, a mérsékelt köztársasági. E három csoport közül az a kettő, mely pillanatnyilag együtt szavaz, mindig nagy többségben lesz. Méline tudhatta tehát előre, hogy kormá-nyát a monarchisták és radikálisok, kik még jobban gyűlölik, mint amazok, talán már be-mutatójukon bizalmatlansági szavazattal fog-ják sújtani. Ez okozta, hogy a kísérletet nem folytatta tovább. Jelenleg Carnot elnök Goblet és Freycinet urakkal akadokozik, de hogy minő eredménnyel, azt nem tudni. Mindket-ten csak a radikálisok segélyével alakíthat-nak kormányt, mely azután a monarchisták és oportunisták koalíciójával fog szemben állani. Allandó és erős kormányt ők sem ké-pesek tehát alakítani.

Napi hírek.

— Kultur egyletek congressusa Debre-czenben. A hazai kulturegyletek most küll-ös előszeretettel fordulnak Debreczen felé.

Bizonyosan más városból jött az anya gyermekével és hirtelen beteg lett. Az ünep küszöbön van, mindenki arra készül, nem törődhetnek a nyomorultakkal.

Pedig nagyon hideg ez a zug. Az asz-szony valamikor jobhoz szokott. Talán ez jut eszébe s azért kiált fájdalomában oly nagyo-kat, hogy a gyermek megijed tőle? A fiu előtt mind félelmesebb lesz a ho-mály; már reg este van, de gyertyát nem gyújthat.

Megsimogatta kezével az anyja arcát és csodálkozott, hogy meg sem mozdul és hogy oly jéghideg, mint a fal. Mily hideg lehet itt — gondolta — és lehajolt, rátéve fejét az anyja vállára. Halott volt már ez.

Az után rálehelte az ujaira, hogy össze-ne fagyjanak. Most esendesen és tapogatódva kisuhant az oduból. Már rég kiment volna, de félt attól a nagy kutyától, mely egész nap minden ok nélkül, vonított az ajtójuk előtt. Most már a kutya elment. A kis fiu gyorsan az utcán volt.

Istenem, mily szép város! Életében még nem látott ilyet. Mennyire sötét volt ehez ké-pest az éjszaka, ott az oduban. Hogy zibong-nak és mennyien járnak itt! Emberek, lovak, kocsik. A lovak leheltéből jég fagy szájaik köré. És az emberek hogy taszigálják egymást. Szegény fiu, most ismét előfogta az éhség és egyszerre fájni kezdtek az ujjai is.

Az után egy szélesebb utcába ért. Itt bi-zonyára eltapossák. Mindenki hangosan beszél, szalad gyalog, vagy üzi lovait és mennyi lámpa, mily világosság, fény! Most egy nagy ablakon nézett át. Ott a szobában tá van, mely a tetőzetig ér, aranyos almák ösünye-nek rajta. A szobában ünnepi ruhába öltözött gyermekek szaladgálnak, esznek, isznak, nevet-gélnék és játszanak. Muzsika is szól, áthal-latszák az ablakon.

Erős bizodalmutat vetik e nagy magyar vá-rospan. — Az E. M. K. E. a közművelődési egyesületek congressusát minden áron Debre-zenbe akarja terelni, a mint erről egyépen ma hozánk érkezett levélből értesülünk. E tárgyban különben most folytak az előkészítő lépések. A magyar iskolaegylet, az első kong-resszustól nyert megbízatás értelmében, nyi-latkozatra hívta föl az egyleteket, hogy a második kongressust hol és milyen program-mal öhajtanák megtartani. Több egylet már latkozatra hívta föl az egyleteket, hogy a szükségesnek tartja a kongresszust s a hely megválasztását az iskolaegyletre bízni; de megjegyzi, hogy olyan helyen kellene tartani a hol nem magyar ajku a környék s a kong-resszusra nagyobb szükség van mint Debre-zenben. A napirendre fölvenné a felnöttek oktatása, a közművelődési csarnokok s a gyári olvasó szobák kérdéseit. A félérekeszt-eg-lyet a kongresszust Debreczenben tartaná, szeptember folyamán. A tárgysorozat egyik pontjával pedig a gyermek-balandóság orvoslását ajánlja. A budai tanító egylet kész ör-ömet csatolkozik a kongresszushoz s a rész-letekre nézve megbizik az iskola-egyletben. — Ha az intéző férfiak Debreczent választják a congressus helyéül, az reak nézve csak meg tisztelő lehet, s bizonyára e város min-den polgára kedves kötelességének fogja tar-tani ha áldozatát a nemzeti kulturának ez alkalommal is bemutatgatja.

— Csokonai sirjának rendbehozására a multkor — első — közlemény óta alulirott-hoz a következők urak és urhölgyek juttatták el eddig adományait: Wertheimer Károly ur (Budapestről) 50 krt. Poroszlai Károlyné urhölgy 50 krt. Balogh Ferencz hattanár ur 1 frt. Kemény János ur 1 frt. Kiss Lenke k. a. 1 frt. Kiss Erzsike k. a. 1 frt. Papp Gusztáv ur 1 frt. Egy névtelen 1 frt. Összesen hét forintot, mit itt ezennel örömmel nyugtáztok. A multkor elsorolt nyolc forinttal együtt tehát nálam tizenöt forint gyűlt össze eddig. A mostani élénk, mozgalmas napokban nem a legjobban találtuk biz ott el az időt erre a gyűjtésre. A közönség érdeklődését a szo-kottnál jobban elvoja most minden mástól a politika. — De talán lassanként mégis megünnel valamire tavaszig. Ebben a remény-ben nem tekintem meg dugába dőltnék az ügyet; sőt legyen szabad rá ismételtel fel-hívnom közönségünk figyelmét. Debreczen, 1889. febr. 20. Szabolcs a Mihály.

— Hymen. Medgyessy Zsigmond helybeli fiatal földbirtokos e héten eljegyezte Molnár Sándor h. hadházi földbirtokos ked-ves szép leányát Juliska kisasszonyt.

— A szövati kuglizó társaság az E. M. K. E. javára a mult nyáron adományként 7 forintot szedett össze s azt most beküldötte az egylet pénztárába.

— Tisztelt olvasóink figyelmét felhívjuk a mai számunkban megjelent „Fairbanks“ hirdetésre.

— Tudomásul. Azon t. urakat ugy hely-ben, mint vidéken, a kik a most már sajtó-alatt levő és nemsokára megjelenendő „Bu-gyis Sándor élményei“ cz. művet szóval vagy a gyűjtőíveken nevéük aláírásá-lyal megrendelték, de a megrendelés ellené-ben járó 60 kr. öfizetési díjat ki nem fizet-ték: tisztelettel kérem sziveskedjenek ez irányban mentül előbb nyilatkozni szóval vagy írásban, mert az expediciónál mindkét irányban esetleg felesleges munka lesz meg-kímélhető. A 160 oldalra terjedő és sok új képpel ellátott könyv nem sokára meg-jelenik. Tisztelettel Debreczen 1889 febr. 19. Kerekes Géza a „Világ“ szerkesztője.

A szegény fiu mosolyog ezeken a szép dolgokon. Most azonban egyszerre igen fájo-szúrást érez a lábain, a kezei is vörösek, uj-jait nem tudja hajlítani már és fáj, ha csak mozgatja is a kezét. Keserű sirásra fakad és tovább fut. De mindenütt olyan rettenetes fé-nyes az éjszaka. Más ablakon át más szép ka-rácsonya látszik: az asztalokon mindentéle czukros sütemények; körülöttük négy, pompá-san öltözött nő járkál, az ajtó mindegyre nyílik és mindegyre vendégek érkeznek a te-rembe. A szegény fiu is megy, az ajtóig lo-pózik és besuhan a szobába. Juj! de rári-valtak, hogy üzték kifelé. Egyik asszony eda ment hozzája, egy kopeket nyomott kezébe és kinyitotta előtte az utcára nyíló ajtót. A gyermek megijedt. A kopek kihullott ke-zéből, hisz ugy összefagyott ez, hogy nem foghat meg vele semmit. Gyorsan fut tovább ő maga sem tudja, hova.

De akárhova fut, minpenütt fényes az éjszaka. . . . Mi ez! Egy ablak előtt szerfe-lt sok ember áll meg és bámul három kis-bábút. Ugy néznek ki, mintha élneek. Egy öreg ember muzsikál nekik s a bábák moz-gatják kezeiket és bólintanak fejükkel. A gyer-mek einte azt hiszi, hogy csakugyan élők. Még soha életében nem látott ily szép bábukat.

A hidegtől és éhségtől végleg elgyengült már: de ha a bábukra néz, ismét vi-zajonn az ereje. Egyszerre észreveszi, hogy valaki rán-gatja a vállán; egy rettenetes gonosz kiné-zésű ember áll mögötte, rácsap a fejére, le-tépi a gyermek nyakáról az ott függő érczem-léket. A szegény gyermek a földre hull. A já-rólók közt zaj támad; a fiu megijed, szalad, fut, miaden irány nélkül s egy ismeretlen udvarban a tűzfá mögött rejtőzik el.

Ott sötét van, gondolja s nem akad reá senki. A fölelmetől alig mer léleketek venni,

— Köszönetnyilvánítás. Az iparos ifjuság önképző egylete által f. é. február 10-én tar-tott táncvigalom alkalmával következők urak voltak szivesek felülfizetésekkel a kitiűzött jótékony célt elősegíteni: Szikszay József 5 frt. Bek és Mihály 4 frt. Dr. Király Ferencz 2 frt. Szalay István 2 frt. Fehér Zsigmond (Margittáról) 2 frt. Dóczy Gedeon 2 frt. Szep-pessy Gusztáv 2 frt. Serly Ede 2 frt. Lőr-inesák László 2 frt. Harangi Bálint 1 frt. Leskó Ferencz 1 frt. Nádosssy Kálmán 1 frt. Kubácska István 1 frt. Tamás Ferencz 1 frt. Matusits József 1 frt. Weidner Gusztáv 1 frt. Kun Péter 50 kr. Szabó Mihály 50 kr. Klat-rabecz Endre 20 kr. Fogadják nevezettek adományaikért az egylet nevében nyilvánított hálás köszönetünket. Debreczen 1889 febr. 20. A rendező bizottság.

— Andrássy Gyula gróf a tüntetésekeöl. Andrássy Gyula gróf febr. 14-dikén fogadta Budapestena „Times“ levelezőjét ki lapjának erről a következőket távirta! A kitűnő állam-ferfiu azt mondá, hogy a jelen tüntetések nem felelnek meg a magyar jellemnek és szoká-sának, s csak a törvénytelenség előidézése-irányulnak. Ő nem hiszi, hogy a vasárnapi tüntetések valamely komoly dolgot eredmá-nyeznének és nevetve jegyzé meg, hogy mi-dőn ő miniszterelnök volt s tüntetéssel fenye-gették, elrendelte, hogy az összes tüzölt fec-kendőket kézen tartásák az esetre, hogy hal-talmas víz-ugárokat löveljenek az utcazi nép-re. „A víz jobb, mint a tüzelés — jegyzé meg, elszalasztja azonnal a tömeget nem okoz vé-rontást és a legzajosabb kiabáló leöntve és nevéstégesen megy haza.“ Megemlékezve a nemzeti hadsereg felállítását illető agitációról, melyet az ellenzék egy része, a véderőjavas-lattal összeköttetésben támaszt, gr. Andrássy azt mondá, hogy ő a maga részéről mindig ellenzé a két elkülönített hadsereg rendsze-rét. „Erősen megtermett embernek egy erős-ló kell, nem pedig két gyöngö, hogy lovagol-hasson s az oly nagy birodalomnak, a minő Ausztria-Magyarország, egy nagy hadseregre van szüksége.

— Sajtóhírek csuszak be tegnap a „Rend-örségről“ cz. rovatunkba. A szedő „liferalás“ helyett liberálást szedett. Ugyanezen kike-zésben pedig ezen értelemszaváró sorok hely-lyett: „Leghátul lépdél hivatalos komolysá-gal és egy sikeresen keresztül vitt vonása az arczon, a szemekben a fejtartáson vissza-verődő önézetes tudattal a 35. sz. rendőr.“ ez olvasandó: „Leghátul lépdél komolysá-gal és egy sikeresen keresztül fogásnak az arczon, a szemekben a fejtartáson vissza-verődő önézetes tudattal a 35. sz. rendőr.“

x Kőhögés, rekedtség és elnyalkosodás ellen csak egy a szer. Egger szamos kitűn-tetést nyert mellpastillái. Ajánljuk t. olva-sóink különös figyelmébe. Kaphatók 25, 50 kros és 1 ftos eredeti dobozokban Debrecze-n: Tamássy Béla, Murakósy László, Miha-lovits István, Tóth Béla, Dr. Rotschneck V. E. Balázs Ödön, Örvényi Ottó urak gyógy-zertárában.

Halálozások.

— Főtisztelendő Vöneký Pál kath. algyimnasiunai igazgató és kegyesrendi ház-főnök f. hó 20 ikán hajnali 3 órakor hosszas betegeskedés után meghalt. A megboldogult elvesztése nagy csapás ugy a gymnasiumra, mint a kegyesrendiek debreczeni házára nézve. Az előbbi buzgó vezetőjét, az utóbbi pedig lelkiismeretes és hivatott házi gazdáját, s főnökét veszté el benne. Szegeden szü etett az 1840. évben. A rend tagjává levén, husz

hirtelen azonban megkönnyebbül. Kezei és lábai nem fáznak már, jötevő meleg járja át tagjait, mintha kandalló mellett ülne. Ismét összerезzen . . . elaludt. Mily jó így aludni egy kicsikét . . . ha felébred, elmegy, meg-nézi a bábukat. És a helyálmában a bábukat látja — mosolyog. Epen mintha élneek s mintha megremekdalt hallana: „Jer hozzám a karácsonyifához“ — hallatszik fejéje halkkal. A gyermek azt hiszi, hogy anyja hívja, de nem. Valaki lehajol hozzá, körülkariolja. Mily fényes éjszaka ez és mily szépek a ka-rácsonyifák! Legszebbikét látja most a szegény fiu: csupa arany-bubak vannak rajta.

Es az aranybubák, fiuk és leánykák le-szállnak a karácsonyifáról, melléje mennek, megcsókolják az arcát, átkarolják szépen gyöngéden és viszik viszik magukkal, röplüve. . . . Anyja boldogan nézi. „Anyám, anyám szól le hozzája a gyermek — mily jó így röplüni messze, anyám!“

A gyermekek csókolgatják, elbeszélük ne-ki a karácsonya meséjét és hogy ők is olyan szegény fiuk voltak, mint ő, kit magukkal visznek: Egyikük a hideg miatt, másik éhség folytán, harmadik veréstől pusztult el — és így tovább.

Es most mindnyájan a kék égboltozat fölött laknak, mint angyalok, Krisztusnál, a ki őket és szegény szülöket is megáldja. . . . A szülők ilyenkor a karácsonya ünnepen, lát-hatják gyermekeiket, kiket elvitt a halál. Le-szállnak a gyászoló anyához, megcsókolják arcát és kéri, hogy ne aggódjék miattok, mert nagyon, nagyon boldog helyen laknak fenn. . . .

Reggöre a szolgák egy megfagyott gyer-meket találtak a farakás mellett.

Ford: B. J.

paros ifjuság
ár 10-én tar-
vetkező urak
a kifüztött
József 5
rály Ferencz
Zsigmond
2 frt, Sze-
2 frt, Lő-
álant 1 frt,
erencz 1 frt
fuszta 1 frt,
50 kr, Klat-
nevezettek
nyilvánított
889 febr. 20.

üntetéseköl-
én fogadtá
ki lapjának
kintinó állam
tetések nem
és szokás-
előidézésére
a vasárnapi
got eredmé-
ny, hogy mi-
ással fenye-
tüzölt fecs-
e, hogy ha-
utezai nép-
egyzé meg,
n okoz vér-
előntve és
előkezdve a
agitatioról,
derőjavas-
Andrást
ról mindég
g rendezé-
egy erős
y lovagol-
a, minő
hadsereg-
pa „Rend-
„liferálás“
zen kikez-
sorok he-
tomolyság-
itt vonása
on vissza-
rendőr.“
tomolyság-
s n a k
son vissza-
rendőr.“

nyalkásodás
os kitün-
t. olva-
tók 25, 50
Debreczen-
zó, Miha-
chneck V.
ak gyógy-

Pál kath.
rendi ház-
or hoszar
boldogult
nasmusra,
ára néve.
bbi pedig
szádját, s
szű etett
vén, husz

Kezei és
g járja át
e. Ismét
y aludni
gy. meg-
bábukat
ének s
nozzam a
halkkal.
ivja, de
lja. Mily
a kará-
szegény

nykák le-
mennek,
szépen
röplüve,
nyám
jó így

zélük ne-
is olyan
agukkal
készség
el — és

boltozat
usnál, a
ldja. ...
pen, lát
lál. Le-
sókollják
miattok,
laknak

ott gyer

B. J.

éven át Kecskeméten, Veszprémben s főleg Nagykanizsán tanárkodott; az utóbbi helyről neveztek ki aztán a helybeli kath. a gymnasium igazgatójává, a mely állását immár a hetedik éve tölti be, szeretettel, lelkiismeretesen. Csendes természetű, elmélyedő ember volt; a nyilvános élet zajában nem igen érezte magát otthon; kis köre volt, de azt a kört szerette s az a kör szerette őt. — Halálának oka szervi szívhaj volt. Temetése febr. 21-én délután 5 órakor lesz; az engesztelő szentmise-áldozat pedig délke üdvőért 23-ikán délelőtt 9 órakor fogják az Égek Urának bemutatni. Béke poraira.

Heinrich Ignác elhunyt. Arról érte sülünk: hogy egykori debreczeni kereskedő és közkezdveltségű egyén Heinrich Ignác elhunyt. Nehány héttel ezelőtt Nagyváradról — hol nyugalomban élt — visszaköltözött Debreczenbe, de végelgyengülés miatt rövid ideig élvezhette szerető gyermekei és unokái körét. Gyászejáték az elhunytat neje szül. Trelezky Franciska, leánya Mayer Emil „István“ gözmalom igazgató neje, és Heinrich Sándor aradi takarékpénztári igazgató és számos unokái. Temetése holnap február 21-én délután 3 órakor az „István“ gözmalom gyári telkén megy végbe, az engesztelő szentmise-áldozat 22-én reggel 9 órakor a róm. kath. templomban tartatik meg. Nyugodjék békével a számos ismerőse és jó barátja részvételével kísért becsületes ember. A család gyászjelentése így hangzik: „Özvegy Heinrich Ignác született Trelezky Franciska, Heinrich Sándor és neje szül. Herrl Ilka gyermekeivel; Heinrich Jozefa férjzett Mayer Emilné és Mayer Emil gyermekekkel; Heinrich Lajos testvére és számos rokon nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a felejtethetelen jó férj, szeretett atya, nagypapa és testvérnek HEINRICH IGNÁCZ urnak hosszú szenvedés után, élete 73-ik, boldog házassága 49-ik évében, február hó 19-én, d. u. 2 órakor történt csendes elhunytát. Szeretett halottunk földi maradványai f. évi február hó 21-én, d. u. 3 órakor fognak az „István“ gözmalom telkén levő lakásról, a helybeli róm. cath. sírkertben örök nyugalomra letétni. Az engesztelő szentmise áldozat a megfogadott lelke nyugalomáért f. hó 22-én d. e. 9 órakor fog az égek urának bemutatni. Mely végtisztességtelre rokonainkat, barátainkat és ismerőseinket tisztelttel meghívjuk. Debreczen, 1889. február hó 19-én.

Gyászjelentés. Özvegy Hevesy Józsefné, Nagy Eszter; Nagy József, Nagy Károly, Nagy Kálmán és özvegy Kalotay Zsigmondné, Nagy Emilia; fájdalommal jelentik szeretett jó testvérüknek NAGY LÁSZLÓNAK folyó évi február 20-án reggeli 5 órakor, hosszas szenvedés után, élete 45-ik évében történt gyászos elhunytát. Az elhunytak földi maradványai f. hó 21-én d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint a kismester-utcai 1108. sz. háztól a hatvan utcai sírkertbe örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztességtelre rokonainkat, barátainkat, s a nagyérdemű közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1889 február hó 20-án. Béke poraira!

Egy ismerősünk halála. Nagyváradon a hó 17-dikén elhunyt Giraudtomanán híres fogorvos, a ki Debreczenben is jó nevet vívott ki magának. Giraud Ottó francia származású volt, de csaknem 40 évig volt e hazza lelkes szabadságszerető polgára. Fogorvosi működését, elsöben Konstantinápolyba kezdte meg, a hová, az akkori berlini német nagykövét vitte magával, akinek kifüztetett bizalmas embere volt. Konstantinápolyból néhány év múltával meglátogatta Magyarországot s annyira megtetszet neki a vérmérsékletével egyező lovagias magyar nép, hogy meglepetéssel köztünk, épen Debreczenben s nemcsak a városra rá meg is nősült. Az ötvenes években költözött át Nagyváradra s ott köztisztviselőben és közkezdülésben volt egész haláláig. Társaságban finom galvél ember volt, hivatásában buzgó és önfeláldozó. A Giraud név hangzásu Franciaországban; viselői előkelő, tekintélyes férfiak. Mint buzgó protestánsok, az ösök, még a hugenották üldözése idejében hagytak ott hazájukat, egyrészt Angliába, másik Németországban ment Utóbiakból származott az elhunyt Giraud Ottó is, a ki 1822 évben Thornban született. Halála széles körben kelt megérdemelt igaz és mély részvétet s a gyászoló család is — özvegy és két gyermek — e benső résztvevőből meríthetnek — némi vigasztalást.

Farsang.

Két hét van még hátra a farsang idejéből, a menyil alatt a canonok megengedik a muzsikát, éneket, táncot. E canoni időn belül is nem egy mulatság lesz még, melyen lehet vigadni eleget. Egy pár táncmulatság a bójtre is jut; a hamus hét napjának megérkezése azonban nem lehet akadályozója a vigkedélynek, jókedvnek.

A mai bál vagyis inkább theaestélyivel egybekötött táncvigalom, melyet az izr. betegségyelőző nőegylet a Koronában rendez, nagy mozgalmat idézett elő a bála készülődök körében, a kik mint örömmel irhatjuk, rendkívül nagy számban vannak. A theaestély, mint már többször írtuk, sikert ígér. A mi ismétlünk a nőegylet élén állók fáradsá-

atlan buzgalmanak köszönhető. — Holnap referándánkban bizonylatolható fogjuk, hogy nem csak a földünk, midőn a jelenségekből itélve előre megjósoltuk a fényes eredményt.

Sertéskereskedők és sertés hizlálók bálja. Ez valóban páratlan táncmulatság lesz. — A sertés kereskedők és sertés hizlálók arisztokracziája rendezi. — Ezek kimondották jelszavul, hogy életjelt adunk magunkról; s bál-rendezésre olyanok vállalkoztak, a kiknek egyenként legkevesebb 500—500 disznója hízik debreczeni vagy kőbányai sertésszálláson. Az előkészületek óriási arányokat öltöttek. Csupa nagyszámok figurálnak. Minthogy minden meghívott a rendezőség vendége lesz, a vacsorához nyolcvan darab malacz vásároltatott. No itt senki nem éhezhetik meg — Bort is nagymennyiségben szállították az ér meléki pinczékbe. — Már idáig 1200 frtba kerültek az előkészületek. — Azt hisszük, hogy e derék tenyésztők és kereskedők más és actualisabb módon is életjelt fognak adni magukról. — Hir szerint ezen a bálon nyilvánosan proclamálni fog a debreczeni sertéshizláló telep felállításának közszüksége. Ez által a bál nagy fontosságú közgazdasági eseménynek képezi kiinduló pontját és jelentőségét, előállomása lesz a szükséges intézmény sikerére. — A bál február 28-án tartatik meg a Korona termeiben.

Sikerült mulatság. A kik az ev. filléregylet theaestélyén látták az ott tölönök sokadalmat, méltán kíváncsiak lehetnek arra, vajjon mit hoz majd e mulatság az erkölcsi sikeren kívül a jótékony célra. A számadások összeállítatván, az összes kiadások levonása után 633 frt tiszta jövedelem mutatkozik. E pénzbeli szép eredmény fényes bizonyítéka egyfelől annak, hogy Debreczen művelt közönsége mulatság közben is szívesen áldoz jótékony és közművelődési célok elősegítésére, másfelől annak a népzerülésnek, a melyet a Filléregylet mulatságai kivívtak maguknak a mulatni szerető minden telekezetű közönség körében.

Gazdász bál. Az elite bálók legkedvesebbeinek egyike, a régi jóhírnevű gazdász bál is még ezután következik. — A trónörökös megrendítő halála feletti országos gyász január végére egy egész hónappal hátravetette ezen táncmulatság idejét. Azonban nagyon valószínű, hogy ezen körülmény nem csonkította a bál sikerét. — Március 2-dikán, a „Bika“ disztermeiben a megszóított előkelő, nagytársaságot fogja ismét üdvözölni a rendezőség. —

Vegyes hírek.

Stefánia özvegy trónörökösne, leányával Erzsébet főhercegnővel Miramareba utazott. — A fehérekendő legendája. A vasárnapi tüntető-körmenet alatt a korzóról többen látni vélték, hogy a királyi palota második emeletének a Gellérthegy felől számított harmadik ablakában valaki egy fehérekendőt lengetett. Ez az ablak a királyasszony nappali szobájának egyik ablaka s tény az, hogy úgy ez, mint a többi a tegnapi tüntetés lefolyása alatt nyitva volt. Nyitva volt pedig azért, mert a királyasszony lakosztályát vasárnap délután 4 órakor szellőztették. — Nem lehetetlen azonban, hogy a nyitott ablaknál ez alatt megjelent az udvari személyzet valamelyik tagja, valamint az is lehetséges, hogy a zsebkendőjét is elővette. — 10000 va g y 100000. A vasárnapi nagy körmenetben hány ember vett részt? erre az eldönthetetlen kérdésre annyit éle a telelet, a hányan irnak róla. Egy kormánypárti német lap összesen csak 10—15,000 főre becsléte a tüntetők számát, míg egy ellenzéki lap tudósítója kerek 100,000-re látott többet, részletes térfogatát számitgatás alapján 110,000 főre becsléte a tömeget. Egy függetlenségi párt közlöny 80,000 re, egy mérsékelt ellenzéki körülből 100,000 re, egy kormánypárti végre, szintén részletes számitás alapján 30,000 re teszi a tüntetők számát. Mint rendezés, most is valahol a közepen lesz az igazság, mely a tudósítások pártszínezete szerint módosul: az egyik hozzáad, a másik elvesz belőle. — A román királyi pár hírszerint örvendette: családi eseménynek néz elébe. Ha Erzsébet királynének fia születik, úgy ez igen fontos esemény lenne Romániára nézve, mert ez által biztosítva lenne az egyenes trónöröklés. Miután a királyi pár gyermektelen volt, a mostani prezmintv trónörökös Ferdinánd herceg, Hohenzollern Lipót herceg másodsülött fia. Az esemény kétségkívül meglepné Romániát, mert Károly király jelenleg 50, neje pedig 43 éves. — Az olasz munkás mozgalom, mint táviratilag jelentik, egyre nagyobb méreteket ölt. Caltagironeben a munkások és a katonák közt formális harcra került a dolog. — Bagnacavaloban a katonák rálöttek a cselékekre, mely már javában fosztogatta a boltokat. — Messinában összeesküvést fűdöztek föl, melynek részesei ki akarták fosztani a bankokat. — Nápolyban körülbelül 200 kö müves nagy zavargást idézett elő. Egy fekete vörös zászlót hoztak magukkal, melyen e felirat állott: „Communismus! Anarchia!“ — Kivándorlók nyomora. Otszáz olaszországi kivándorló család feje, San Paoloból (Brazília) sürgönyt küldött Umberto olasz királynak, kérve az urakodót, — hogy

szabadítsa ki valamennyijüket a borzasztó helyzetből. A kivándorlók megrendítő módon esetelték nyomorukat s a spekulánsok galád hazugságait, melyekkel a kivándorlókat lépre csalták. — Telefonöszekített a Budapest és Bécs között. A magyar közlekedési ministerium átiratot intézett az osztrák kereskedelmi ministeriumhoz, — melyben az osztrák kormány felszólításának engedve, a Budapest és Bécs közt létesítendő telefonhálózatra vonatkozó tárgyalások megindítását kéri.

Irodalom és művészet.

Zichy Géza gróf pétervári első hangversenyéről a „Novoszt“ következőleg ír: „Kedden, január 31-én (február 12-én) volt Zichy Géza gróf első hangversenye a nemességi club termében a „vörös kereszt egyület“ javára. A jelen volt közönség, a melynek legnagyobb része valószínűleg soha sem hallott még félelű zongorajátékot, — kivéve természetesen azokat, a kik a boldogult Dreischokot hallották — rendkívüli érdeklődést mutatott a ritka virtuoz iránt. Világos, hogy a két kéz a kivétel tekintetében alkalmasabb, mint az egy. Zichy ur előadását illetőleg el lehet mondani, hogy ha a gyors ütemeknél a tisztán physical feltételek miatt enged is valamit a két kezű, jeles zongorázóknak, de azt olyan helyeken, a melyek inkább dallamosok s nem követelnek gyors összekötéseket, Zichy ur előadása tökéletes és szerfelett gyakorlott. A dallamot érzéssel és művészi ízléssel adja elő. A közönség valódi művészi előadást hallott, olyant, a mely ment minden bavalis, hatásvadászó fogásoktól. Zichy gróf igen érdekes zenei jelenség és igazolja azokat a dícséreteket, a melyeket róla ide érkezte előtt hallottunk. — A hangversenyben részt vett még Mlynarszky fiatal hegedűs és Kamenszky asszony énekesnő. „A Novoje Vremja“ így ír: „Valószínűleg azért, hogy a hangverseny egyizben elhalasztott, kevesebb közönség gyűlt össze, mint várni lehetett, tekintve egy a hangverseny célját, mint a Zichy gr. iránti érdeklődést. Mindazáltal a közönség így is elég nagy volt arra, hogy a magyar zongora művésznék teljes sikert biztosítson. Kétség kívül áll, hogy két kézzel bármely virtuoz, különösen pedig olyan tehetség, mint gr. Zichy többet csinálhat, mint egygyel, de hallva gr. Zichyt, lehetetlen mindenek előtt nem méltányolni az ő ritka energiáját, a melylyel bámulatos módon kifejlesztette bal keze mechanizmusát. Természetes, hogy e virtuoz vagy átdolgozott vagy maga által szerzett darabokat játszhat. De azért gr. Zichy technikája mégis bámulatba ejti a hallgatót; oly modulációk, oly accordok kerülnek ki keze alól, játéka oly erőteljes, hogy mindez együtt valóban elfeledteti, milyen eszközökkel rendelkezik ez a művész. Technicája mellett külön meg kell említeni előadásának általános művésziességét. Kellemesen adja elő a legfinomabb nuance-okat, kitünően játszza a briliansabb darabokat épp úgy, mint a kisebb igényűeket. A „Njiva“ című orosz képes hetilap rokonszenve sorok kíséretében, közli gróf Zichy arczképét.

Színház.

Opera előadás színházunkban.

A múlt héten Bianchi, vasárnap Margó, tegnapi „La Traviata.“ Igazán kijut a zenei élvezetekből s a közönségnek nem lehet oka panaszra.

Vidéki színházakban egy-egy operai előadás mindig esemény számba megy azóta, mióta a nagyobb városokban mint Debreczen, Kolozsvár, Arad stb. is bebizonyt, hogy egy jól szervezett operatársulat sokkal drágább, semhogy az megelhetne. A 250 0 frrtal subventionált Kolozsvár sem képes egy operatársulatot tartatani. De ott is, mindenütt érzik, hogy koronként egy operai előadás rendezése a mellett, hogy hálás feladatok közé tartozik, a közönség részéről a legnagyobb elismerésben részesítettik. Ep azért Kolozsváron a télen előadták az „Alvajárót,“ nálunk tegnapi a „Tévedt nő.“ Már maga az előadás ténye, ha egyebet nem is, de mindig bizonyít egyet, azt, hogy a társulat operette-énekesei jó hanganyaggal rendelkeznek.

Valentin igazgató buzgólma a legteljesebb dícséretet érdemli, mert ő már másodsor tesz kísérletet operai előadással. A múlt évben „Faust“-ot adatta elő Halmainával. Ha egy társulatnak három négy operája van bemutatva, mindenesetre elérhet vele a fenti előnyökön kívül még egy fontosabbat. Azt t. i. hogy koronként az operaház egyik másik nagy művészt, vagy művésznőjét hivatja meg vendégjátékokra. Ha jól tudjuk, Valentin igen okosan ezt tervezi.

Traviatával négy év előtt már Krecsányi is tett kísérletet. Azt, a ki nem feleségült igényekkel ment a színházba a tegnapi előadás nagyon kiélegette, sőt ha a másik vidéki társulat (Krecsányi) előadásával tett összehasonlítást, akkor a tegnapi előadás még lelkesíthette is. A czimzerepen Kopácsy k. a. magasan felette állott Erdélyi Mariettának, valamint Valentinnak az akkori Armanduak Horváth Arnoldnak, Hadai (a ki tegnap viharos tapsokat aratott) Kiss Mihálynak s végre a kényesebb ízlésűeket is kielégíthette. Ismétlünk, hogy csakis vidéki operette társulat előadásával szabad összehasonlítást kockáztatnunk; semmiféle más reminiscencia sem a sajtó, sem a közönség

részéről nem volna méltányos és tapintatos a tegnapi valóban dícséretre méltó igyekezettel szemben.

Kopácsy k. a. váratlan sikert ért el. A kisasszony utóbbi időben annyit játszott, annyit énekel, rövid pár hónap alatt legalább 20 új partiet tanult be s játszott el, hogy féltenünk kellett szép hangját a megcsapanástól s bizony sokan voltak, a kik jó előre kicsinylőleg nyilatkoztak a tegnapi vállalkozásról. Annál nagyobb volt a meglepetés. A kisasszony, ki ez ének partiet még a conservatóriumban tanulta be s ebben tett eredményos vizsgát is, határozott sikert aratott tegnap. Egy csapásra lett elősmert s kedvelt énekesnő. Olyan könnyedséggel oldotta meg nehéz feladatát, mintha mindig ily nagyszabású operaszerepeket játszott volna. Minden taktusán, minden hangján meglátszott a jó iskola s különösen az első felvonásban énekelte igazán gyakorlott coloraturával. A közönség gyakran adott kifejezést előismerésének s egész este viszhangozott a színház a megmegújuló lelkes tapsoktól. Hasonlóan szépen énekelte Valentinn, ki az opera stýljében jobban tudja érvényesíteni ének-tudását mint könnyű operettekben. Ha d a y teljesen hangjánál volt s szép magas baritonja behelzölgön csengett. A második felvonás nagy jelenete után tüntető tapsokban részesült.

A dícséretes szép előadáshoz méltó volt a zenekar, énekar és a rendezés is, mely utóbbi különösen az első felvonásban nyújtott rendkívül meglepő kápet.

A közönség kellemes estét töltött tegnap a színházban és emelkedett hangulatban távozott, dícsérettel halmozva el az előadást, melynek ha hire megy, bizonyosan igen sokan fognak sietni azt meghallgatni. Ugy tudjuk, hogy legközelebb a Znojme s k y karmester jutalomjátékára kerül színe, ki a betanítással oly sokat fáradozott s ki a tegnapi szép sikerért a legnagyobb részben érdemli meg a dícséretet.

Közgazdaság.

Terményárak a debreczeni piacon.

1889. Febr. 19-én.

Egy m.-máza	felső, közép, alsó.
Buza	7.00 6.90 6.80
Kétszeres	6.00 5.90 5.80
Rozs	4.70 4.60 4.50
Arpa	5.00 4.90 4.80
Zab	5.00 4.90 4.80
Uj tengeri	4.60 4.50 4.40
Kölea	4.50 4.40 4.30
1 zsák Burgonya	0.70
100 kl. szalonna	53.00 52.00 51.000
100 kl. háj	57.00 56.50 55.000

A budapesti gabonatózsdéről.

Febr. 19.

Buzát ma gyöngében kínáltak, a mal-
mok tartózkodó magatartást tanúsítottak, az
irányzat lanyha volt és mintegy 20,000 mm.
kelt el, finom fajtak 2 1/2, aláréndétek 5
krral olcsóbb árakon. Más magvak változat-
lanok.

Elkelt Buza: tiszavidéki 200 mm.
81 k. 7 frt 7 1/2 kr 200 mm. 81 k. 7 frt 75 kr.
1900 mm. 80-5 k. 7 frt 6 1/2 kr. 1000 mm.
80 k. 7 frt 6 1/2 kr, 800 mm. 80 k. 7 frt
60 kr. 600 mm. 80 k. 7 frt 65 kr, 100 mm.
80 k. 7 frt 55 kr, 400 mm. 80 k. 7 frt 70
kr. időre.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ

Csütörtökön, 1889. február 21-én

páratlan bérletben:

V. MARGÓ CZÉLIA 3-ik vendégjátéka:

Elfeledt bárányka.

Operette.

Felolós szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Kereczky Vilmos.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr.

his. fl. 7.65 p. Meter — glatt und gemst-
tert (circa 2500 versch. Farben und Des-
sins) — versendet roben- und stückweise
porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot G.
Henneberg (k. und k. Hoflieferant, Zürich).
Master umg-hend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Kiadó birtok.

Tisza-Polgáron Szabolcs-
megyében 1000 holdas, két
tagban lévő birtok, kellő épü-
letekkel ellátva, 1890. január
1-től haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni Munck Károly-
né tulajdonosnéval Polgáron.

A meztelbős barátok régi híres valódi

Szt. Jakab gyomorcséppjei

Gyomor és idegbántalmak biztos gyógyítására, olyanoknak is, melyek minden eddigi gyógyszernek ellenállottak, különösen gyomortarrhus, gúrcsők, szorongások, szívdobogás, főfájás stb. Bővebb a minden üveg mellett lévő utasításban. Kapható a gyógyszerárakban, üvegenként 1. márká és 2. márká.

Főraktár: Schulz M., Hannover. Escherstr. Raktárak: Debreczenben: Dr. Rothschnek gyógyszerára. Nyiregyháza: Korányi Imre és Dr. Rác György gyógyszerárakban, Miskolcon: Szabó Gyula és Dr. Hercz M. nál.

Legjobb harmónika
1, 2 és 3 soros billentyűkkel.

Zenekar-harmónika acél hangokkal, bőrvókkal, valamint minden hangszer, mint: hegedűk, citerák, turokák, clarinétok, kürtök, zenélő dobozok, szájharmónikák, ocarinák, madársípok, kiutornák, aristonok, zenélő albumok, üveg hangszerek, hölgy-necessairek zenélő szerkezettel stb. a legjobb minőségben kaphatók

Trimmel N. Jánosnál
hangszergyáros, Bécs, VII. ker. Kaisertrasse 74.
Árjegyzékek harmónikák, s hangszerekről ingyen és bérmentve küldetnek.

Iparhatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Férfi divat és szabó üzletben található összes árucikkek **beszerzési áron alul** végkiárultatnak.

Különösen ajánlom a tavaszi, nyári és őszi idényre dus választékú angol és francia **gyapjuszövet raktáramat**, melyekből mérték után szakavatott szabásom által egész öltönyöket rendkívüli leszállított áron készítették.

A szöveteket azonban méter számra is **feltűnés olcsó áron** bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Nagyraktár fehérenemű, kalap, nyakkendő, nap- és esernyőkben, bőrneműekben és mindennemű uti felszerelésekben. Férfi és női keztyűk. Karibadi cipők. Kész férfi öltönyök és feltűtők és ezenkívül minden a férfi divat üzlethez tartozó árucikkek végkiárúsítatnak.

Schwarz B.
férfi divat és szabó üzlete, főpiacz, a „Bika” szálloda közelében.

FAIRBANKS-MÉRLEGEK

az egész világon a legtekélyesebbnek elismert mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százelekes rendszerűek, rendkívül érzékenyek és tolosulylyal vannak ellátva. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknek fogva az összes világhírlításon első díjat nyert legtekélyesebb mérlegek. A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított tízedes mérlegek trinárl nem magasabbak — a hitelesítés csomagolás és vasútra való feladás befoglalatnak. Gazdasági szeker- és zsák-mérlegeink valamint marha-mérlegeink a legtekélyesebb mérleg-szerkezetek.

Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.

Czim: Osztr.-magy Fairbanks-társaság mérleg- és gépgyára John Block vezérigazgató **Budapest Andrassy-ut 23.**

Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda. Gyár: Ujpest — K.-Megyer **Debreczeni képviselőség Sesztina Lajos urnál**

Schlick-féle vasöntőde és gépyár
Részvény-Társaság Budapest.

Gyár és igazgatóság: VI. külső váczut 1696/99. Városi iroda és raktár: VI. váczú körut 57.

Gőz- és járgáncseplő készülétek.

Schlick-féle szab. két és háromvasú ekék, Schlick-féle szab. **„Haladás”** sorvető-gépek, SZORVAVETŐ-GÉPEK.

Schlick-féle szab. Rayol-ekék, Schlick- és Vidats-féle eedeti egyvasú ekék és talajművelő eszközök, boronák és rügtörő hengerek, szeckavágók, répvágók, répvázók, tengeri morzsolók, csöves tengeri daralók, gabona-tisztító rosták, őrlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartatnak. — Előnyös fizetési feltételek. **Legolcsóbb árak.** — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

J E G Y Z E T

Van szerencsénk ezennel t. ez. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. váczú-körut 57 sz. a. lévő irodáink legnagyobb részét a külső váczú uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az eddigi irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési czikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel!

A Schlick-féle vasöntőde és gépyár részvénytársaság igazgató sága.

Ásványvizeink, u. m.

Szolyvai, Polenai és Olenyovai

forrásaink tisztelt fogyasztóinak ezennel tudomásukra hozzuk, hogy ezen három forrás ásványvizei f. évi január 1-től friss töltésben kereskedelemben hozattak.

Ásványvizeink barátainak érdekében, kérünk a palaczkvignetták megváltozott czégére pontosan figyelni, minthogy előbbi czéggel el látot palaczkok tavalyi tölté t tartalmaznak.

Szolyvai ásványviz szétküldés
German és Bodnár.

SŐS-BORSZESZ.

Tisztelt vevőim-t tisztelettel vagyok bátor figyelmeztetni, miszerint, mint tudomásomra jutott, sósbor-szesz utánzatok még ma is 80 és 40 krért árusítatnak, mi csakis a sósbor-szesz minőségének rovására történhetik, mert a felemelt adók és vámok folytán megfelelő minőségű sósbor-szeszt a régi áron adni nem lehet.

Azon sósbor-szesz-utánzatok, melyek ily olcsón juttatnak forgalomba; nem francia szeszszel készítettnek, sőt a közönséges szesz meghigitása folytán alacsony foktartalmuak s így meg nem felelhetnek azon czéloknak, melyekre száma vannak, a mi főleg a fogyasztó közönség hátrányára történik, mert ha a sósbor-szesz nem francia szeszszel vagy finomított teljes foku szeszszel készült, ugy az — használat esetén — nem lehet kielégítő.

Miundantalan értesülök magánfelektől o'ly körülményekről, melyek az ily olcsóbb és gyengébb minőségű sósbor-szesz-utánzatok általi megtévesztést panaszolják, sőt hogy némely elárúsítók az ily utánzatokhoz az én „Használati utasítás” könyvecskémet adják. Miért is ujlag figyelmeztetem t. vevőimet, hogy tiszta minőségű sósbor-szesz-készítményemet, melynek ismertető védjegye az üvegen lévő czimke házam látképével, 319. és 320. bejegyzési számmal s saját nevemmel kidomborított ónkupakkal van ellátva — az olcsóbb és gyengébb minőségű utánzatokkal össze ne tévessze. A silány utánzatok által még Angliában is megtörtént, hogy dr. Lee, a sósbor-szesz jeles feltalálójának készítménye, vesztett népszerűségéből míg a közönség meg nem tudta, s ki nem küszöbölte az utánzatok használatát.

Brázay Kálmán.

Alapítottatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzelőszerek gyára harang és ereöntődeje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar külölegességet **kutakban és mindennemű szivattyukban** Elvállal teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik **KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK** felszerelésére **szagmentes ürszékek** felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére. Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYAR.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr,” könyvnyomdájában Széchényi-ucza SIMON-ház.